

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF AAN DE OOSTERWHEELSTEENWEG TE ANTWERPEN

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 547

Rapport opgemaakt door: Gabriella Kaszas

Mevrouwhofstraat 1a,
3511 Hasselt

Januari 2018

Dossiernr. 22778.R.01

Projectcode AOE: 2018A389

1 INLEIDING

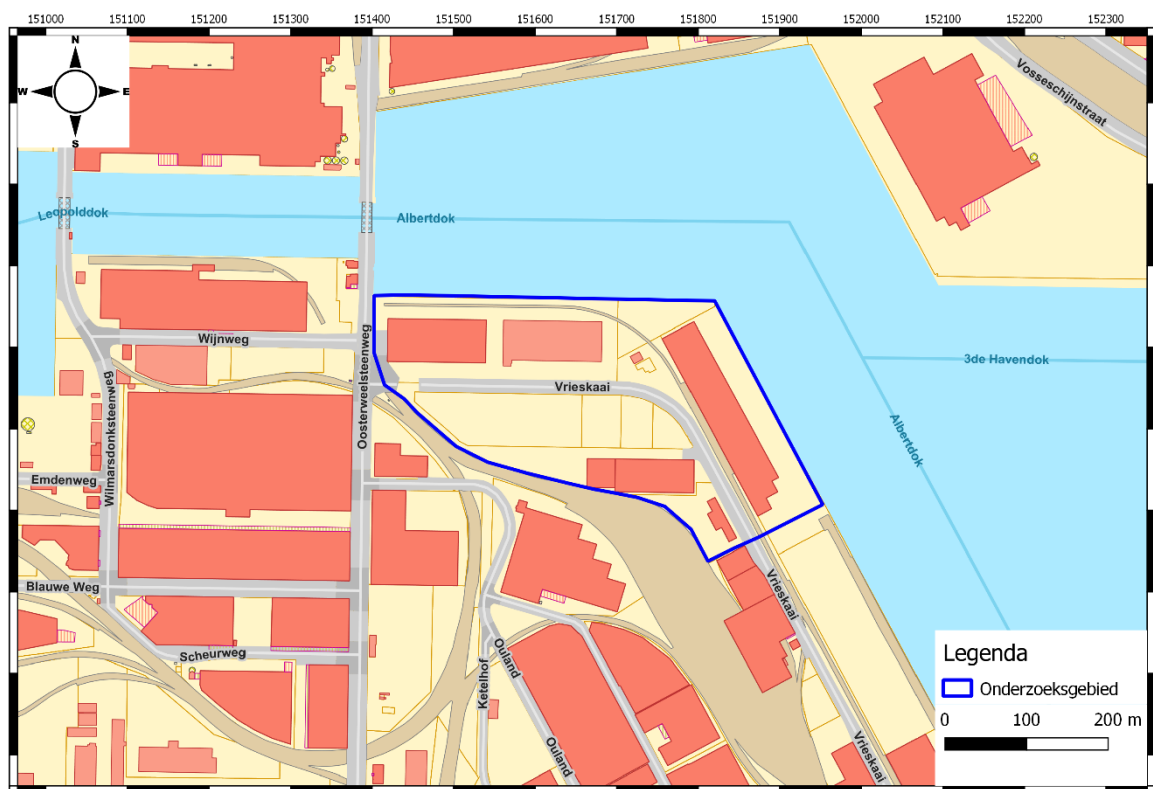
1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode	Onroerend Erfgoed: 2018A389
ISSN-nummer	2406-3940
Erkend Archeoloog	ABO NV
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2017/00167
Naam + adres projectgebied	
- straat + nr.:	Oostenweelsteenweg zonder nummer
- postcode:	2018
- fusiegemeente:	Antwerpen
- land:	België
Lambert72 coördinaten (EPSG:31370)	NW: 151 412,33m – 216 660,76m NO: 151 824,25m – 216 657,90m ZO: 151 816,87m – 216 347,15m ZW: 151 442,32m – 216 535,28m
Kadaster	
- Gemeente:	Antwerpen
- Afdeling:	Antwerpen 7
- Sectie:	G
- Percelen:	1760f, 1760g, 1759.9, 1759a ³ , 1759 ^e , 1758b ² , 1759a4, 1759.7, 1759b6, 1759k ² , 1759l ² , 1759f en rijweg openbare weg.
Onderzoekstermijn	Januari 2018
Thesaurus	Bureauonderzoek, Antwerpen haven, nota-light

1.2 LOCATIE EN OMSCHRIJVING WERKEN

Deze archeologienota met beperkte samenstelling kwam tot stand naar aanleiding van infrastructuurwerken ter hoogte van de Oosterweelsteenweg (zonder nummer). Op het onderzoeksgebied zullen 5 bulkloodsen op paalfunderingen worden gerealiseerd alsook verhardingen rondom deze constructies. Er zullen ook een behandelingszone, een tankpark met 3 tanks en 2 hoogspanningscabines gebouwd worden. Ondergronds komt er ook nog een kanaal op de voorkaai en een koelwaterreservoir.

Het projectgebied bevindt zich niet op een beschermde archeologische site noch binnen een vastgestelde archeologische zone. Omdat de geplande ontwikkeling van het gebied een ingreep in de bodem met zich mee brengt, waarbij de totale oppervlakte van de percelen waarop deze ingreep betrekking heeft de drempelwaarde van 5.000m² (ca. 108.600m²) overschrijdt en de bodemingreep de drempelwaarde van 1.000m² (ca. 13.000m²) overschrijdt, moet voorafgaand aan de stedenbouwkundige handelingen een archeologienota worden opgemaakt die het archeologisch potentieel evalueert in het kader van het Onroerend Erfgoeddecreet (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet).

Figuur 1: GRB met aanduiding van het projectgebied (Geopunt 2017)

1.3 WETTELIJK KADER

De wijzigingen in de Code van Goede Praktijk doorgevoerd vanaf 1 januari 2017 schrijven echter voor dat *“[...] de erkende archeoloog na analyse van de geplande bodemingreep met één doorslaggevend argument met betrekking tot de landschappelijke ligging, de historische beschrijving of de bespreking van eerder uitgevoerd archeologisch onderzoek, kan aantonen dat geen verdere maatregelen nodig zijn indien deze argumenten onweerlegbaar aangeven dat:*

- 1. Er geen archeologisch erfgoed (meer) aanwezig is;*
- 2. De werken, waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd nooit impact hebben op het eventueel aanwezig archeologisch erfgoed;*
- 3. Een archeologisch onderzoek op de betrokken terrein nooit zal leiden tot kenniswinst, volstaat het dat het bureauonderzoek en de rapportering daarover een beperkte invulling krijgen.*

In de hoger aangehaalde gevallen behoeven de terreinen niet langer een integraal onderzoek en een rapport inzake de landschappelijke ligging, de historiek én het archeologische kader. Het volstaat om de geplande werken en het ene doorslaggevende aspect toe te lichten dat de conclusie onderbouwt die aangeeft dat er geen verdere maatregelen nodig zijn. Dit beperkt het uit te voeren onderzoek en de rapportering in de archeologienota.” (Officiële communicatie Agentschap Onroerend Erfgoed op 15-12-2016 aangaande de Code van Goede Praktijk versie 2.0).

Voor het desbetreffende projectgebied kan met één doorslaggevend argument, namelijk de artificiële ophoging van het terrein, worden aangetoond dat het potentieel op het aantreffen van archeologische resten of sporen *in-situ* ter hoogte van het projectgebied laag is. Daarom kan een archeologienota met beperkte samenstelling worden opgesteld.

2 GEMOTIVEERD ADVIES

Deze archeologienota werd opgesteld door ABO NV naar aanleiding van de bouw van drie magazijnen op paalfunderingen en de aanleg van verharding rond deze magazijnen aan de Oosterweelsteenweg te Antwerpen. Het doel van dit onderzoek was driedelig. Ten eerste werd op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede werd nagegaan hoe goed deze archeologische resten zijn bewaard en in hoeverre ze zijn bedreigd door de geplande bouwwerken. Ten derde werd nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

Er wordt geoordeeld dat het archeologisch kennispotentieel laag is. Dit argument wordt gestaafd door de volgende argumenten:

- 1) Het projectgebied ligt in de Antwerpse Haven, dat in de 20ste eeuw een grondige metamorfose onderging in het kader van de havendokbouw. Ook projectgebied werd destijds verhoogd met minimum 4 tot 6 meter. Het oorspronkelijke bodemarchief bevindt zich onder dit ophogingspakket.
- 2) Uit het landschappelijk, historisch en archeologisch onderzoek (hoofdstuk 3 en 4) is gebleken dat er op de locatie van het projectgebied een polderbodem ligt onder het ophogingspakket. CAI locaties zijn schaars en vertegenwoordigen vooral losse vondsten die tijdens de aanleg van de havens werden aangetroffen of cartografische indicatoren van de omwalling en fortificatie van Antwerpen uit de nieuwe tijd. Eventuele archeologische erfgoedwaarden bevinden zich ook onder het ophogingspakket.
- 3) Op het terrein zullen 5 bulkloodsen op paalfunderingen worden gerealiseerd alsook verhardingen rondom deze constructies. Er zullen ook een behandelingszone, een tankpark met 3 tanks en 2 hoogspanningscabines gebouwd worden. Ondergronds komt er ook nog een kanaal op de voorkaai en een koelwaterreservoir. De bulkloodsen, behandelingszone en de tanks zullen gefundeerd worden op palen. Hiervoor zal de ingreep plaatselijk (ter hoogte van de palen) tot -12m-mv reiken. De funderingspalen zullen zich op 6m afstand van elkaar bevinden en worden enkel voorzien voor de randen van de structuren. Voor beide hoogspanningscabines zullen de werken tot -2m-mv reiken. Het ondergronds kanaal zal tot -2m-mv uitgegraven worden en het koelwaterreservoir tot -2,5m-mv.

De geplande werken zullen bijgevolg enkel het ophogingspakket aansnijden. De kans op kennisvermeerdering uit een verder onderzoek van deze funderingsputten wordt echter heel klein ingeschat, daar het archeologisch inzicht fragmentair zal zijn. Enkel de funderingspalen zouden mogelijk onverstoorde bodem kunnen aansnijden. Door de beperkte diameter van de funderingspalen (ca. 2m) zal de eventuele verstoring echter zeer beperkt zijn en mag deze worden beschouwd als een plaatselijke verstoring van het bodemarchief. De funderingspalen zullen ook enkel langs de rand van de gebouwen worden ingeplant, op 6m afstand.

Omwille van deze redenen wordt geoordeeld dat de kans klein is dat archeologische erfgoedwaarden in de ontgravingen zullen aanwezig zijn. Zelfs indien dergelijke resten aanwezig zijn, is het aannemelijk dat deze een laag potentieel op kennisvermeerdering hebben, aangezien ze zich in secundaire positie in het ophogingspakket bevinden. Op basis van bovenstaande argumenten wordt daarom **geen verder onderzoek** geadviseerd.